

Verneområdestyret
for Skardsfjella og
Hyllingsdalen

Årsrapport 2023

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen

Hyllingsdalsveien – ryddet gammel veitrase forbi Haugavollen. Foto: M.S. Berger

Innhold

1. Innledning	2
2. Verneområdene – status.....	3
3. Aktører i forvaltningen av verneområdene.....	5
Verneområdestyret.....	5
Faglig rådgivende utvalg	5
Administrativt kontaktutvalg	6
Nasjonalparkforvaltere	6
Naturopsynet	6
3. Arbeid i verneområdestyret 2023	7
4. Aktiviteter gjennomført av nasjonalparkforvalterne	8
5. Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak.....	9
Besøksstrategi	9
Utskifting av kreosot-sviller.....	9
Skjøtsel på setervoller	9
Skilt og tavler.....	9
Informasjonstiltak barn og unge	10
Forvaltningsknutepunktet ved 705 Senteret	10
6. Økonomisk oversikt over midler disponert av verneområdestyret 2023	11

1. Innledning

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen har forvaltningsansvar for:

Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde,

Tjerråøyan naturreservat

Litlrien naturreservat

Djuptjønna naturreservat

Viglåa naturreservat

Finnfloen naturreservat

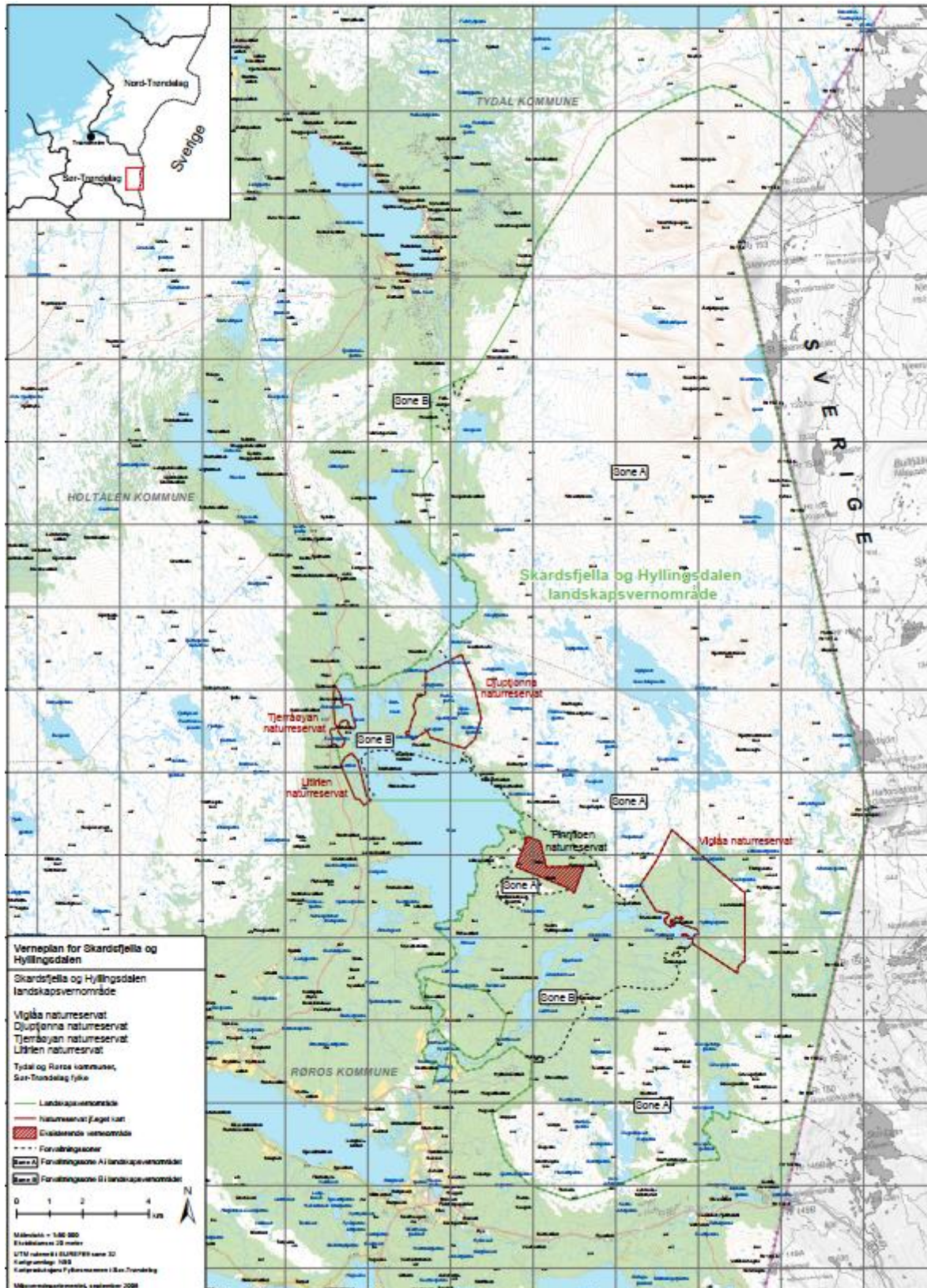
Finnfloen naturreservat ble opprettet 21. desember 1990, mens de øvrige verneområdene ble opprettet 9. januar 2009. Landskapsvernområdet ligger i Røros og Tydal kommuner, mens naturreservatene ligger i Røros kommune. Verneområdene dekker til sammen et areal på 326,4 km².

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag var forvaltningsmyndighet for verneområdene i starten. Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen overtok forvaltningsansvaret i 2013 og styrets myndighet er beskrevet i vedtekter fastsatt av Miljødirektoratet, sist oppdatert 19.01.2024.

Fra 01.07.2014 har det vært tilsatt nasjonalparkforvalter med kontorsted i Tydal. Stillingen har hatt sekretariatsfunksjon for dette verneområdestyret og for nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan. Fra 01.06.2019 har det vært tilsatt to nasjonalparkforvaltere på kontoret i Tydal.

Årsrapporten gir en samlet framstilling av verneområdestyrets og nasjonalparkforvaltners arbeid, og gjennomførte tiltak og møter i 2023.

2. Verneområdene – status

Oversiktskart for de aktuelle verneområdene.

Forvaltningsplanen for Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde og naturreservatene, ble godkjent november 2016. Det har vært arbeidet med en besøksstrategi for områdene siden 2018, og denne ble godkjent av verneområdestyret 30.11.2024. Det forventes endelig godkjenning fra Miljødirektoratet i starten av 2024.

Formålene med vernet av de ulike verneområdene står beskrevet i verneforskriftene for det enkelte område. Verneformålene er gjengitt under:

Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde

«Formålet med Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde er å ta vare på et større naturområde som er relativt lite påvirket av tyngre tekniske inngrep, med det biologiske mangfold som preger landskapet. Den urørte vassdragsnaturen knyttet til Glommas kilder er her av særlig verdi. Fjellbjørkeskogen skal ivaretas som en viktig del av landskapsbildet. Vernet omfatter også verdifulle innslag av kulturlandskap, kulturminner og sammenhengene mellom disse, særlig de tallrike samiske kulturminner.

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.»

Tjerråøyan naturreservat

«Formålet med fredningen er å bevare et urørt og spesielt våtmarksområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har også særskilt vitenskapelig betydning som referanseområde og er egenartet i form av rik forekomst av eutrofe (næringsrike) vierkratt og et rikt fugleliv.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.»

Litlrien naturreservat

Formålet med fredningen er å bevare et urørt og spesielt våtmarksområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har også særskilt vitenskapelig betydning som referanseområde og er egenartet i form av rik forekomst av eutrofe (næringsrike) vierkratt og et rikt fugleliv.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Djuptjønna naturreservat

«Formålet med fredningen er å bevare et urørt og spesielt våtmarksområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har også særskilt vitenskapelig betydning som referanseområde og er egenartet i form av et rikt fugleliv knyttet til vann og våtmark.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.»

Viglåa naturreservat

«Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt bjørkeskogsområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har også særskilt vitenskapelig betydning som referanseområde og er egenartet i form av at det er et av de mest urskogsnære bjørkeskogsområder i Rørosdistriktet.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.»

Finnfloen naturreservat

«Formålet med fredningen er å bevare et stort, variert myrsystem i Rørosregionen, med et rikt plante- og dyreliv.»

3. Aktører i forvaltningen av verneområdene

Verneområdestyret

Forvaltningsmyndigheten for Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde med naturreservatene ble overført fra Fylkesmannen til verneområdestyret i 2013. Verneområdestyret skal ivareta lokal forankret forvaltning og består av politisk valgte representanter; en representant fra hver av de to berørte kommunene og en fra berørt fylkeskommune og to representanter fra Sametinget.

Representantene fra kommunene og fylkeskommunen blir oppnevnt etter hvert kommune og fylkestingsvalg, mens representantene fra sametinget blir oppnevnt etter sametingsvalget. Det betyr at det oppnevnes 3 nye medlemmer etter kommunevalgsår, og 2 nye medlemmer etter stortingsvalgår. Styremedlemmene sitter normalt minst en valgperiode, dvs. 4 år.

Medlemmer av verneområdestyret har i 2023 vært følgende:

Rolle	Ordinært medlem	Varamedlem	Representerer
Leder	Even Østbyhaug	Jens Arne Kvello	Tydal kommune
nestleder	Elin S. Tamnes	Torgrim Torpet	Røros kommune
styremedlem	Rasmus Skålholt	Tove Eivindsen	Trøndelag fylkeskommune
styremedlem	Mona Fjellheim	Jenny Fjellheim	Sametinget
styremedlem	Nils Tonny Brandsfjell	Ole Aslak Fjellheim	Sametinget

Faglig rådgivende utvalg

Rådgivende utvalg består av representanter for de ulike interessene i verneområdene så som grunneiere, reindriften, forum for natur og friluftsliv og fjellstyrene.

Verneområdestyret har minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg. I år ble det gjennomført 9.mars på Vauldalen Fjellhotell i Brekken.

Tabellen viser oversikt over medlemmer, varamedlemmer og hvem de representerer.

Medlem	Varamedlem	Representerer
Per Albert Sødal	Rune Kurås	Aursund Fjellstyre
Bjørn Schølberg	Fredrik Fredriksen	Forum for natur og friluftsliv FNF
Rune Pollestad	Rune Brynhildsvoll	Hytteeierne
Simon Danielsen	Nils Aksel Bransfjell	Essand reinbeitedistrikt/Saanti sijte
Bjarne Haugen	Eva Nordfjell	Riast-Hylling reinbeitedistrikt/Gåebrien sijte

Asbjørn Hegstad		Grunneierne i Tydal
Helge Thorsvold		Grunneierne i Røros

Administrativt kontaktutvalg

Det er etablert et administrativt kontaktutvalg for å få til den gjensidige kontaktutvekslingen mellom ulike forvaltningsorgan i området. Følgende organisasjoner er invitert med i administrativt kontaktutvalg: Tydal kommune, Røros kommune, Klima- og miljøavdelingen og reindriftsavdelingen hos Statsforvalteren i Trøndelag og Trøndelag fylkeskommune. Sekretær for kontaktutvalget er nasjonalparkforvalter.

Medlem	Reprenterer
Ragnhild R. Trønnes	Røros kommune
Tore Evavold, Phillip Helleberg fra 01.09.23	Tydal kommune
Hauke Haupts	Trøndelag fylkeskommune
Simen Olafsen	Reindriftsavdelingen, Statsforvalteren i Trøndelag
Inge Hafstad	Klima- og miljøavdelingen, Statsforvalteren i Trøndelag

Møtene med administrativt kontaktutvalg har blitt avholdt sammen med dialogmøte med rådgivende utvalg.

Nasjonalparkforvaltere

Nasjonalparkforvalterne ivaretar sekretariatsfunksjonen for verneområdestyret og utvalgene. I 2023 har Marit Sophie Berger hatt hovedansvaret for Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen, mens Lars Slettom har hatt hovedansvaret for Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan. Begge forvaltere har kontorsted ved forvaltningsknutepunktet på 705 Senteret i Tydal og bistår begge styrene ved behov. Forvalterne forbereder saker for styret, driver informasjon og gjennomfører tiltak, samt holder kontakt med brukerne av verneområdet.

Naturopsynet

Statens naturopsyn (SNO) har ansvar for oppsyn i verneområdene. Kristin Lund Austvik er SNOer for Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområde med tilliggende naturreservater. Hun har også ansvar for Sylan landskapsvernområde og for verneområdene knyttet til nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia.

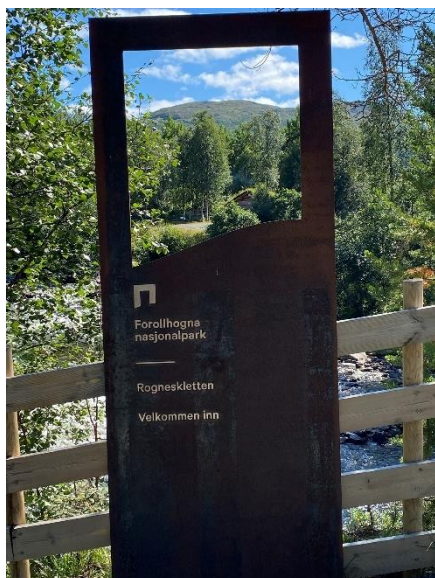
I 2023 har det meste av oppsynsoppgaver og oppdrag med skilting vært utført av Kristin Lund Austvik. Noe av oppsynsarbeidet innenfor Røros kommune er gjennomført med kjøp av tjenester fra Aursund fjellstyre v/Francis Konow.

Oppdragene rapporteres fra og med 2023 i dataverktøyet «Naturopdrag».

3. Arbeid i verneområdestyret 2023

Møter og befaringer for verneområdestyret

Dato	Møtetype	Sted
09.03.2023	Dialogmøte med rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg	Vauldalen Fjellhotell, Brekken
09.03.2023	Møte i Verneområdestyret	Vauldalen Fjellhotell, Brekken
11.05.2023	Møte i Verneområdestyre	705 Senteret, Ås i Tydal
29.06.2023	Møte i Verneområdestyre	Enkeltsak på e-post
03.07.2023	Befaring for Verneområdestyre	Ridalen, Røros kommune
17.08-18.8.2023	Møte og studietur for Verneområdestyret: Forollhogna nasjonalpark og Femundsmarka nasjonalpark	Budalen: Storbekjøya og Blåora. Haltdalen: Styremøte på Nordpå. Røros: Synnervika
23.11.2023	Møte i Verneområdestyre	Vauldalen Fjellhotell, Brekken

Bilder fra styrets studietur 17.-18.august.

Øverst: Portalskilt og informasjonsplakater for Forollhogna nasjonalpark ved Storbekjøya museumsseter, Budal. Nederst til venstre: Slåttemråde i Blåora, Budal. Nederst til høyre lunsj ved Synnervika, Innfallsport Femundsmarka. Foto: Marit S. Berger.

Saker til behandling i verneområdestyret og delegert til nasjonalparkforvalter i 2023.

Totalt har det vært behandlet 32 styresaker (ST), 12 delegerte saker (DS) og 12 referatsaker (RS) i 2023. I oversikten under er styresaker og delegerte saker fordelt på ulike sakstyper. Generelle saker som er standard på alle møter er ikke tatt med i oversikten (det gjelder godkjenning av innkalling og saksliste, valg av person til å undertegne protokoll, samlingsak for referatsaker og delegerte saker og eventuelt). Delegasjon av myndighet fra verneområdestyret til nasjonalparkforvalter er i henhold til styrets vedtekter og vedtak fattet av verneområdestyret i sak ST 5/2016.

Type saker	Styret	Delegerte vedtak
Administrative saker (årsmelding og besøksstrategi)	3	
Motorferdsel i utmark, hvorav 8 på barmark og 1 helikopter	2	12
Bygg og anlegg (hvorav 1 sak om pålegg om retting)	3	
Økonomi (Søknad om midler til drift og tiltak)	3	
Forskning og overvåking	1	
Organisert ferdsel	0	1
Totalt	12	13

De fleste tillatelsene til motorferdsel er flerårige med inntil 4 års varighet. Per 18.01.2024 er det 32 aktive tillatelser til transport med snøscooter til hytter og setre i verneområdene med til sammen 209 turer pr år. I tillegg kommer tillatelse til skiløypekjøring i regi av Stugudal fjell, hvor antall turer ikke er spesifisert. Tillatelsene gitt til kjøring på barmark går i hovedsak langs etablerte veier og kjørespor og ikke i terrenget.

4. Aktiviteter gjennomført av nasjonalparkforvalterne

Tabellen under viser grovt forvalternes deltagelse på møter og kurs som er knyttet til arbeidet i verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen.

Det er i tillegg ukentlige møter med de andre forvalterne i Trøndelag og månedlige interne møter hos statsforvalteren i Trøndelag (allmøter og avdelingsmøter), disse er ikke tatt inn i oversikten under.

Dato	Tema	Hvor
Februar	Diverse arrangement Samefolkets dag 6.febr.	Røros
Februar	Møte med Tydal kommune om besøksstrategi	Tydal
Februar	Møte angående innfallsport Vauldalen	Teams
Mars	Møte verneområdestyret	Vauldalen, Brekken
Mars	Webinar Naturoppdrag	Teams
Mars	Webinar Merkevaren	Teams
Mars	Webinar Naturavtalen	Teams
Mars	Planleggingsmøte SNO	Tydal
Mars	Møte angående skjøtsel på Hyddkroken	Teams
Mars	Befaring Blankhåen	Brekken
April	Møte med setereiere	Kalsa, Brekken
April	Webinar landskapsendringer	Teams
April	Webinar – organisert ferdsel	Teams
April	Webinar – Naturrestaurering	Teams
Mai	Møte verneområdestyret	Tydal
Juni	Feltkurs samiske kulturminner	Røros og Langsvola-Tydal
Juni	Forvaltersamlinger - Trøndelag	Røros og Kvikne
Juni	Grendamøte - besøksstrategi	Brekken

Juni	Grendamøte - besøksstrategi	Stugudalen
Juli	Befaring naust med verneområdestyret	Ridalen
Juli	Befaring med beitelag ang. gjerde ved Storhåen	Ridalen
Juli	Befaring og skilting i Hyllingsdalen med SNO	Røros
August	Befaringer møte verneområdestyret, 2 dager	Budal, Nordpå, Røros
August	Arbeidsmøte - fjellrevutstilling	Tydal
September	Fellesbefaring vern - Trøndelag	Levanger og Steinkjer
September	Informasjon skoleelever fra Brekken og Glåmos	Tydal
September	Feltkurs Samiske kulturminner	Engerdal, Røros, Tydal
Oktober	Møte for sametingsrepresentanter i regi av Sametinget	Digitalt
Oktober	Miljøfagkonferanse	Trondheim
Oktober	Naturrestaureringskonferanse	Digitalt
Oktober og november	Studie med eksamen ved Nord Universitet: SAM1010 «Fornorskning – forsoning? Det offentliges rolle og ansvar i forsoningsarbeidet»	Digitalt
November	Oppsummerings- og planleggingsmøte med SNO	Teams
November	Møte verneområdestyret	Røros
Desember	Forvaltersamling i Trøndelag	Trondheim

5. Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak

Besøksstrategi

Arbeidet med ferdigstilling av besøksstrategien har vært prioritert også dette året. Besøksstrategien har vært til ny faglig godkjenning hos Miljødirektoratet og har vært ute på ny offentlig høring. I høringsperioden ble det gjennomført to åpne informasjonsmøter, ett i Brekken og ett i Stugudalen. Besøksstrategien ble endelig vedtatt av verneområdestyret på møte 30.11.2023, og ble etter dette sendt til Miljødirektoratet for endelig godkjenning. Besøksstrategien vil være grunnlag for søknad om midler til og gjennomføring av informasjons- og tilretteleggingstiltak framover.

Utskifting av kreosot-sviller

Det har gjennom flere år pågått et arbeid med å få erstattet kreosotholdige sviller med plank i malmfuru langs Krokvegen inn til Hyddkroken. Dette er nå gjennomført og svillene ble transportert ut av området og levert til godkjent mottak for farlig avfall i 2023.

Skjøtsel på setervoller

Det er også i år utbetalt godtgjørelse til utført skjøtsel på de prioriterte setervollene Røbekkvollen, Rihåvollen og Nedre Hyllingsvollen. Det er i tillegg dekket kostnad til innkjøp av to-hjuls beitepusser på Hyddkroken. Skjøtselen utføres av setereierne etter nærmere avtale. Ordningen med godtgjørelse har pågått siden 2015, og tilbudet har vært gitt til de 5 prioriterte setervollene Rihåvollen, Nedre Hyllingsvollen, Røbekkvollen, Hyddkroken og Strickertvollen. I forkant av sesongen 2023 ble det avholdt møter med setereierne der Dag Inge Øyen, NTNU Vitenskapsmuseet, informerte om kartleggingene gjennomført i 2022 og skjøtelsråd for den enkelte vollen.

Skilt og tavler

Hvert år er det behov for oppsetting av nye verneskilt og underskilt. Aktuelle underskilt er sykling forbudt og motorferdsel forbudt med underteksten «gjelder også el-sykel». På Hyllingdalsveien er det lov å sykle fram til Hyllingstjønnna og på Krokvegen fram til Hyddkroken, og det ble satt opp skilt med sykling forbudt ved disse endepunktene i 2022. Det var behov for å sette opp disse skiltene på nytt i 2023.

Videre er det satt opp nye skilt for parkering og henvisning til Hyllingsdalsveien fra Torsvollen, samt skilting av omlegging rundt Haugavollen i Hyllingsdalen.

Det ble i 2014 og 2015 satt opp informasjonstavler ved aktuelle innfallsporter. Disse blir vedlikeholdt inntil videre. I 2023 ble tavla ved Sylsjøen satt opp og forsterket etter at den hadde blåst ned. Beising av denne tavla måtte utsettes pga. dårlig beisevær høsten 2023.

Det vil skje en revidering av innfallsportene som følge av valg som tas i besøksstrategien. De innfallsportene og informasjonspunktene som beholdes vil etter hvert få nye tavler og plakater i tråd med merkevaren for Norges nasjonalparker.

Informasjonstiltak barn og unge

Det ble gjennomført undervisningsopplegg for mellomtrinnet på skolene Brekken, Glåmos og Tydal. For elevene fra Brekken og Glåmos var det et to-dagers opplegg med besøk på 705 Senteret og Tydal museum på dag en, overnatting på Nedalshytta, og feltbefaring ved Nedalshytta på dag to. Elevene fra Tydal kommune deltok bare på feltbefaringen på dag to. Verneforvalter hadde det faglige opplegget ved 705 Senteret mens, Fjelldriv AS og Aajege hadde opplegget på feltbefaringene ved Nedalshytta. Det ble spesielt sett på samiske kulturminner med bla. de nye funnene på bunnen av den nedtappede Nesjøen. Opplegget ble finansiert av verneområdestyret med Fjelldriv AS som teknisk arrangør. Elever og lærere var svært fornøyd med opplegget og det er ønske om at tilsvarende opplegg gjentas senere år. Tydal skole ønsker også primært et to-dagers opplegg.

Forvaltningsknutepunktet ved 705 Senteret

Vi har også i 2023 hatt utstillinger inne på 705 Senteret. Det er generell informasjon om verneområdene, reindrifta i området og fjellreven. I tillegg har vi i 2023 hatt utstillingen «Natur under press» oppe. På slutten av året fikk vi opp en utvidet utstilling om fjellreven finansiert av midler fra ordningen «Tilskudd til trua arter». Tekstutforming til denne fjellrevutstillingen ble utført av Fjelldriv AS og grafisk design av Studio705.

Bilde viser veggen med nye plakater om fjellrev på 705 Senteret.

6. Økonomisk oversikt over midler disponert av verneområdestyret 2023

Verneområdestyret får tildelt midler til tiltak og drift av styret (honorar og møtekostnader) fra Miljødirektoratet etter søknad hvert år. Lønnskostnader til verneforvalterne dekkes av Statsforvalteren i Trøndelag og er ikke med i oversikten under.

Post	Formål	Bevilget	Disponert	Balanse
1420.31	Tiltaksmidler	200 000	194 151	5 849
1420.21	Drift styret	180 000	181 473	-1 473
1420.21	Besøksstrategi	50 000	13 588	36 412